декларативного планування до реального сталого розвитку та підвищення якості життя населення.

Список використаних джерел:

1. Захарін С. М., Білоусова О. А. Сучасні особливості формування стратегії соціально-економічного розвитку регіонів України. *Economy and society*. 2019. Вип. 10. URL: economyandsociety.in.ua (дата звернення: 01.12.2025).

2. Бубенко П. Т., Карімов О. В. Формування алгоритму розроблення та реалізації стратегії соціально-економічного розвитку області. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 3. URL: economics.net.ua (дата звернення: 01.12.2025).

3. *Методичні рекомендації у сфері місцевого економічного розвитку «Порядок розроблення стратегії розвитку територіальної громади»* / Асоціація міст України. 2021. URL: auc.org.ua (дата звернення: 01.12.2025).

УДК 332.1:338.24

НАПРЯМКИ РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ В ПЕРІОД ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ
DIRECTIONS OF REGIONAL ECONOMIC TRANSFORMATION IN THE POST-WAR RECOVERY PERIOD

Шишпанова Наталія Олександрівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління та адміністрування і міжнародної економіки, Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв, Україна
ORCID: https://orcid.org/0000-0001-8347-5682
Nataliia Oleksandrivna Shyshpanova, PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Public Administration and Administration and International Economics, Mykolaiv National Agrarian University, Mykolaiv, Ukraine
ORCID: https://orcid.org/0000-0001-8347-5682

З 2014 року Україна та її регіони перебувають в умовах постійної військової агресії з боку Російської Федерації, що призвело до масштабних руйнувань і глибоких структурних дисбалансів у розвитку держави.

Найбільших втрат зазнали економічна сфера (руйнування критичної інфраструктури, промислових і сільськогосподарських об’єктів), екологічна (забруднення довкілля, загрози ядерній безпеці), соціальна (криза в системах освіти й охорони здоров’я, зростання психологічних травм), а також демографічна сфера (людські втрати, внутрішня та зовнішня міграція) [1].

У цих умовах післявоєнне відновлення України потребує не лише відбудови зруйнованих об’єктів, а й глибокої трансформації економічної моделі розвитку регіонів. Одним із найбільш перспективних напрямів такої трансформації є зелена економіка, яка може стати основою модернізації, енергетичної незалежності та довгострокової стійкості держави.

Метою дослідження є визначення основних напрямів зеленої трансформації регіональних економік України у повоєнний період з урахуванням європейського досвіду та національних стратегічних пріоритетів.

Реалізація довгострокових цілей сталого розвитку та принципів зеленої економіки закріплена в Угоді про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. Важливим глобальним орієнтиром є Порядок денний ООН у сфері сталого розвитку до 2030 року, який передбачає подолання бідності, захист довкілля та забезпечення добробуту населення [2].

29 листопада 2024 року Кабінет Міністрів України ухвалив постанову «Про деякі питання забезпечення досягнення Цілей сталого розвитку в Україні», якою визначено національні завдання та індикатори досягнення 17 ЦСР. Документом запроваджено механізми моніторингу, звітності та координації державної політики у сфері сталого розвитку, що створює інституційне підґрунтя для зеленої трансформації регіонів.

У цьому контексті визначення векторів регіонального розвитку України є неможливим без аналізу ключових напрямів зеленого переходу в Європейському Союзі.

Сучасний етап зеленої трансформації країн ЄС відображений у Європейській зеленій угоді, яка охоплює всі ключові сектори економіки:

енергетику, транспорт, промисловість, будівництво, сільське господарство. Її стратегічною метою є досягнення кліматичної нейтральності Європи до 2050 року.

Україна поділяє кліматичні цілі ЄС: у 2016 році держава ратифікувала Паризьку кліматичну угоду, а з 2020 року офіційно долучилася до реалізації положень Європейського зеленого курсу [2].

Ключові напрями зеленої трансформації включають:

- розвиток чистої, безпечної та доступної енергетики;
- перехід до циркулярної економіки;
- енергоефективне будівництво та реконструкцію;
- сталий і «розумний» транспорт;
- збереження біорізноманіття;
- формування екологічно безпечної продовольчої системи («від лану до столу»);
- посилення кліматичних амбіцій.

Зазначені напрями є надзвичайно актуальними для регіонів України, особливо в умовах повоєнного відновлення.

В Україні реалізується низка ініціатив, спрямованих на підтримку зеленого переходу. Проєкт «Зелена угода України» функціонує як аналітична платформа для формування кліматично орієнтованих рішень, необхідних для євроінтеграції. Інформаційна платформа «Зелена трансформація України», створена за підтримки ЄС, забезпечує координацію політик, освітню діяльність та залучення громадськості до процесів сталого розвитку.

Аналіз Індексу зеленого майбутнього, який охоплює 76 країн світу, свідчить про поступове покращення позицій України у сферах кліматичної політики, енергетичного переходу та формування зеленого суспільства. Лідерами рейтингу протягом 2021–2023 років залишаються Ісландія, Фінляндія, Норвегія та інші країни Північної Європи.

Попри негативний вплив повномасштабної війни, Україна зберігає вектор руху до зеленої економіки, що відповідає її євроінтеграційним

прагненням. Важливу роль у цьому відіграють громадські ініціативи, зокрема діяльність ГО «Суспільство і довкілля» та Центру екологічних ініціатив «Екодія».

У науковому дискурсі виокремлюють три можливі моделі зеленого відновлення:

1. Амбітна модель, що передбачає реалізацію «Зеленого повоєнного курсу України» та досягнення кліматичної нейтральності.

2. Прагматична модель, орієнтована на поєднання екологічних, економічних і соціальних цілей з урахуванням безпекових ризиків.

3. Інерційна модель, яка обмежується виконанням мінімальних екологічних зобов’язань без системних змін [3].

Найбільш реалістичною в умовах поточних викликів є прагматична модель, що дозволяє інтегрувати зелені технології у процес відбудови регіонів без надмірного навантаження на економіку.

Ключові напрями зеленої трансформації, визначені Європейською зеленою угодою, залишаються актуальними для України та її регіонів. Вони формують основу для післявоєнного відновлення, підвищення енергоефективності, екологічної безпеки та конкурентоспроможності регіональних економік.

Попри те, що в умовах війни першочерговим пріоритетом залишається безпека, саме зараз необхідно формувати стратегічні засади зеленого відновлення. Зелена економіка має стати не додатковим, а системним елементом регіональної економічної трансформації України у повоєнний період.

Список використаних джерел:

1. Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development : Resolution adopted by the General Assembly on 25 September 2015 (A/RES/70/1) [Електронний ресурс] / United Nations. URL: https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/generalassembly/docs/globalcompact/A_RES_70_1_E.pdf

2. The European Green Deal [Електронний ресурс] / European Commission. URL: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en

3. Деякі питання забезпечення досягнення Цілей сталого розвитку в Україні : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 29.11.2024 № 1190-р [Електронний ресурс] // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/1190-2024-%D1%80